

Til: Stortingets arbeids- og sosialkomité
Fra: Hørselshemmedes Landsforbund (HLF)
Tema: Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven – informasjon rettet mot allmennheten
Dato: 28. april 2008

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven legger opp til diskriminering av 600 000 hørselshemmede!

Hørselshemmedes Landsforbund (HLF) med 55 000 medlemmer er en interesseorganisasjon for landets hørselshemmede. 14,5 % av befolkningen, dvs ca 600 000¹ mennesker i Norge er hørselshemmet, og antallet mennesker med redusert hørsel øker.

Informasjon rettet mot allmennheten unntas fra diskrimineringsvernet

I Regjeringens forslag til ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov legges det stor vekt på like muligheter og på å legge til rette for aktiv samfunnsdeltakelse for alle. Likevel velger Regjeringen å unnta et av de viktigste tilgjengelighetstiltakene for over 600 000 mennesker med hørselshemming, nemlig **informasjon rettet mot allmennheten** (se bl.a. s 138 i Ot.prp.nr.44 2007-2008). Eksempler på generell informasjon som ikke blir omfattet av diskrimineringsvernet er teksting av tv-sendinger og kinofilmer, offentlig informasjon om lover og regler, informasjon om sykehustjenester, informasjon om forsinkelser på kollektivtransportmidler og mer. Forslaget er veldig utydelig på hva slags informasjon som omfattes av lovverket, hva som reguleres i forskrifter og særlover og hva som faktisk ikke blir regnet som universell utforming. Dette gjør det vanskelig å bruke lovforarbeidet til å tolke hva som omfattes av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Nedsatt hørsel er et kommunikasjonshandikap.

Nedsatt hørsel er et kommunikasjonshandikap, og en alvorlig konsekvens av et slikt handikap er tap av muligheten til å tilegne seg viktig informasjon som nevnt ovenfor.

Teksting er eksempel på universell utforming av allmenn informasjon

I utredningen til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet) er teksting nevnt som et konkret eksempel på universell utforming innenfor film og media. Utredningen presiserer at det ikke er noe i veien for å pålegge krav om teksting overfor TV-stasjoner og kinoer dersom lovgiver finner det ønskelig². Teksting av tv-program og kinofilmer vil falle utenfor diskrimineringsvernet dersom informasjon rettet mot allmennheten blir utelatt fra diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

¹ "Et helhetlig rehabiliteringstilbud til hørselshemmede", Helsedepartementet og Sosialdepartementet (2002)

² Nikolai V. Skjerdal, "Universell utforming – Fra ideal til rettsnorm" (NOU 2005:8)

Videre er det i lovforslagets §9 en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten. Etter HLFs mening må selve *kinofilmen* betegnes som en del av virksomhetens alminnelige funksjon, og følgelig må disse tekster for at universell utforming skal være ivaretatt.

Teksting er lite ressurskrevende, men kommer mange til gode

Det er forbundet med lave kostnader å legge til rette for teksting, særlig i forbindelse med norske kinofilmer. Det finnes allerede i dag en statlig støtteordning som dekker alle kostnader forbundet med teksting av norske filmer. Norsk Filminstitutt har regnet ut at det vil koste om lag 2,5 millioner kroner pr år å tekste alle kopier av norske filmer.

For teksting på tv vil det være noe høyere kostnader, men da hovedsakelig i forbindelse med utvikling av talegjenkjenningsteknologi og lønnskostnader for de som tekster. Sett i forhold til andre tilgjengelighetstiltak som må på plass som følge av lovforslaget, vil disse kostnadene likevel være lave. Med en målgruppe på over 600 000 mennesker som vil få tilgang til en viktig del av norsk kulturliv og nyhets- og aktualitetsformidling, vil teksting på tv og kino være forholdsvis billige tiltak med en stor nytteverdi.

Uforholdsmessighetsvurderingen

Det legges i lovforslaget opp til en uforholdsmessighetsvurdering av tilgjengelighetstiltakene. Med det menes en totalvurdering av bla kostnader, effekten av tiltaket, alminnelig funksjon mv. Det er dette prinsippet som må avgrense hvilken informasjon rettet mot allmennheten som ikke skal omfattes av §9, ikke en generell utelatelse av informasjon rettet mot allmennheten slik det legges opp til i Ot.prp. nr. 44. En slik generell utelatelse vil ramme flere hundre tusen mennesker på flere sentrale samfunnsområder. De fleste tiltakene vil heller ikke oppfattes som uforholdsmessige verken i fht økonomi eller effekt av tiltaket, jfr eksempelet med teksting.

Teksting må ikke likestilles med tegnspråktolking

I Ot.prp. nr. 44 omtales teksting og tegnspråktolking som om de er to likestilte tilgjengelighetstiltak. Det er viktig å presisere at dette er to vidt forskjellige problemstillinger. Tegnspråktolking innebærer et ekstra skjerm bilde med en person som tolker ved bruk av tegnspråk, og krever at du kan tegnspråk. Teksting betyr bruk av undertekster slik vi allerede er godt vant til fra utenlandske serier og filmer. Dette er et tiltak som er forholdsmessig billig og har en nytteverdi langt utover de 600 000 som har en hørselshemming. Blant annet viser en undersøkelse MMI har gjort at over 70% av Norges befolkning er positive til teksting av norske kinofilmer³.

Forslag til merknad:

Arbeids- og sosialkomiteen mener at informasjon rettet mot allmennheten i utgangspunktet må være omfattet av lovens §9. Det må være uforholdsmessighetsvurderingen av tilgjengelighetstiltakene som skal avgrense hvilken informasjon som ikke kan omfattes av loven, ikke en generell utelatelse av informasjon rettet mot allmennheten. Arbeids- og sosialkomiteen mener videre at teksting av norske kinofilmer også er å oppfatte som en del av den universelle utformingen av kinoens hovedløsning og alminnelige funksjon, slik intensjonen er i lovens §9.

³ Holdninger til teksting av norsk kinofilm. En undersøkelse blant besøkende på filmen Oljeberget i Oslo, Bergen og Trondheim februar 2006. MMI

Ønskes nærmere informasjon, ta kontakt med Hørselshemmedes Landsforbund (HLF):
v/ Generalsekretær Geir Lippestad eller rådgiver Bjørnar Dagstad, telefon 22 63 99 00.